

**พฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่
28 มีนาคม 2564) และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562**

**The election behavior for the Mayor of Ubon Ratchathani (in
the election on 28 March 2021) and the impacts of the Election
of Members of Local Assemblies or Local Administrators Act
B.E. 2562 (2019)**

[Received: December 31, 2022; Revised: February 8, 2023;

Accepted: February 11, 2023]

ประเทือง ม่วงอ่อน

อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

Pratueng MOUNG-ON

Ph.D., Faculty of Political Science,

Ubon Ratchathani University

CORRESPONDING AUTHOR

Pratueng MOUNG-ON, Ph.D., Faculty of Political Science,

Ubon Ratchathani University

E-mail : na.sisaket20@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) และเพื่อศึกษาผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ สรุบบข้อค้นพบที่สำคัญ ดังนี้ (1) พฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 พบว่า (1.1) ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71.02 มากกว่าอัตราการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 24 มีนาคม 2562 ร้อยละ 70.858 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (อบจ.) ร้อยละ 63.027 และสูงกว่าอัตราการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีเฉลี่ยทั้งจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเฉลี่ยทั้งจังหวัด ร้อยละ 70.12 (1.2) ข้อมูลเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้ง พบว่า มีจำนวน 24 เรื่อง (1.3) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ลำดับที่ 1 หมายเลข 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) ชนะการเลือกตั้ง เหนือคู่แข่งสำคัญ คือ หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล) (1.4) ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ได้แก่ (1.4.1) ทีมงานเครือข่ายของพรรค พรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยนายกันต์ กัลป์ตินันท์ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ก็พบว่า พรรคเพื่อไทย สามารถชนะการเลือกตั้ง 7 เขต จาก 10 เขต โดยเฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 1 ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานีเป็นเขตพื้นที่ของสามีนางสาวพิศทยา ไชยสงคราม คือ นายวรสิทธิ์ กัลป์ตินันท์ ซึ่งเป็น ส.ส. 3 สมัย (1.4.2) ปัจจัยส่วนบุคคล การลงพื้นที่ของผู้สมัคร พบว่า นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) ได้เตรียมตัวสำหรับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีมานานแล้ว ทีมงานมีความพร้อม (1.4.3) นโยบายของผู้สมัคร นโยบายที่มีความโดดเด่น เช่น โครงการปรับปรุงตลาดใหญ่ โครงการทำถนนเลียบริมแม่น้ำมูลจากถนนเลียบริมเมืองถึงอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง และ (1.4.4) การจ่ายเงินซื้อเสียง และปัจจัยอื่นๆ (2) ผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการลงสมัครรับเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้ง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อห้ามในการหาเสียง การขาดคุณสมบัติเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.อบจ.และนายก อบจ. การถูก กกต.มีคำสั่งให้ถอนชื่อ ฯลฯ ข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ควรลดข้อจำกัด ความยุ่งยาก ที่เป็นการกีดกันผู้สมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะข้อห้ามในการหาเสียง การขาดคุณสมบัติเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.อบจ.และนายก อบจ. การถูก กกต.มีคำสั่งให้ถอนชื่อ เป็นต้น

คำสำคัญ : การเลือกตั้ง; นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี; พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

Abstract

This research of the election behavior for the Mayor of Ubon Ratchathani (in the election on 28 March 2021) and the impacts of the Election of Members of Local Assemblies or Local Administrators Act B.E. 2562 (2019) aims to analyse the election behavior for the Mayor of Ubon Ratchathani (in the election on 28 March 2021) and the impacts of the Election of Members of Local Assemblies or Local Administrators Act B.E. 2562 (2019). This qualitative research proposes these following findings; (1) According to the study of the election behavior for the Mayor of Ubon Ratchathani on 28 March 2021, (1.1) 71.02 % of the eligible voters went to the polls for the members of municipal council and the Mayor of Ubon Ratchathani. It was higher than that of the National Election on 24 March 2019 which was 70.853, the election of Provincial Administrative Organization of Ubon Ratchathani which was 63.02, and the election of the municipal council members and the mayors of Ubon Ratchathani throughout the province on average which was 70.12. (1.2) It is found that there were 24 objections of the election. (1.3) After the election for the Mayor of Ubon Ratchathani, the candidate number 1 Pittaya Chaisongkhram (The Group of Pheu Thai Nakhon Ubon) won over the key opponent which was number 2 Pracha Kittrongsiri (The Group of Pheu Ubon). (1.4) The factors of this election victory was that (1.4.1) The network of the group which was Pheu Thai Party led by Kan Kantinan won the election of the Provincial Administrative Organization. Likewise, in the National Election in 2019, Pheu Thai Party won 7 electorates out of 10. Especially, the electorate 1 which was the political base for Pittaya Chaisongkhram's husband, Worrasit Kantinan who has been the member of parliament during the past three national elections. (1.4.2) Personal factors must also be mentioned. According to the study on the candidate's fieldwork, Pittaya Chaisongkhram (The Group of Pheu Thai Nakhon Ubon) had spent a long time preparing herself and setting up the staff for the election. (1.4.3) The policy of the candidate is prominent such as the renovation of the municipality market or Talat Yai, the Mun riverside walking street, the ring-road that reaches the reservoir of Huai Wang Nong. (1.4.4) Voting-buying and other factors are on the list. (2) The impacts of the Election of Members of Local Assemblies or Local Administrators Act B.E. 2562 (2019) are that the act complicated the election in the process of application and the candidates' election campaigns. It does not fit with the current situation. Especially, the regulations that prohibit the candidates not to run the election campaigns, the indication of the unqualified candidates as they had not voted in the previous elections of the members and the chief executive of provincial administrative organization and whose name had been revoked by the election commission in the previous elections. It is

recommended that such limitation and complication should be reduced because it is the obstacle to the candidates. Especially, the regulations that prohibit candidates not to run the election campaigns, the indication of the unqualified candidates as they had not voted in the previous elections of the members and the chief executive of provincial administrative organization and whose name had been revoked by the election commission in the previous elections.

Keyword: Election; Mayor of Ubon Ratchathani; Election of Members of Local Assemblies or Local Administrators Act B.E. 2562 (2019)

ความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 และการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 เป็นการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่จังหวัดอุบลราชธานีไม่ได้มีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นติดต่อกันถึงระยะเวลาประมาณ 10 ปี นับตั้งแต่การเลือกตั้งนายก อบจ.อุบลราชธานีและสมาชิกสภา อบจ.อุบลราชธานี ก่อนหน้านั้นคือ วันที่ 3 มิถุนายน 2553 ขณะที่การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ต้องย้อนกลับไปเมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2556 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในการเมืองระดับท้องถิ่นจังหวัดอุบลราชธานี และการเมืองระดับประเทศ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงกฎกติกาในการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

นอกจากนั้น การเลือกตั้งในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และเทศบาลนครอุบลราชธานี พบว่า มีเครือข่ายกลุ่มการเมืองระดับชาติ อาทิ พรรคเพื่อไทย พรรคพลังประชารัฐ คณะก้าวหน้า ได้ส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งหลายกลุ่ม ภายใต้ข้อห้าม ข้อจำกัดและปัญหาการตีความที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยเฉพาะตามมาตรา 34 ที่ห้ามไม่ให้ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใดๆ โดยมีขอบด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการกลั่นแกล้งผู้สมัครใด หรือดำเนินการใดๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ซึ่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้ โดยให้กรรมการการเลือกตั้งที่พบเห็นการกระทำดังกล่าวมีอำนาจสั่งให้ระงับการกระทำนั้นได้ แล้วรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

จากปรากฏการณ์และข้อห้าม ข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ดังกล่าวนี้นี้ ได้ส่งผลให้การเลือกตั้งครั้งนี้แตกต่างจากการเลือกตั้งก่อนหน้านี้เป็นอย่างสิ้นเชิง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลง การโยกย้ายสับเปลี่ยนในกลุ่มการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะผลกระทบจากการเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 ที่ผ่านมา จึงเป็นที่จับตามองว่า การเลือกตั้งนายก อบจ.และสมาชิกสภา อบจ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 และการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีพฤติกรรมการเลือกตั้งเป็นอย่างไร มีแนวโน้มเช่นเดียวกับการเลือกตั้งระดับชาติหรือไม่ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร และภายใต้กรอบกติกาใหม่ ภายใต้ข้อห้าม ข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 นอกจากนั้น ผลของการเลือกตั้งยังคงยืนยันความเข้มแข็งของระบบพรรคการเมือง หรือความเข้มแข็งของพรรคการเมืองบางพรรคได้หรือไม่ หรือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นกับระดับชาติมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เป็นต้น

การจับตาของประเด็นทั้งหลายที่กล่าวมานั้น จึงควรจะได้รับการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางการเมืองในระดับพื้นที่ เพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการเมือง กติกาใหม่ทางการเมือง ซึ่งมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลือกตั้งการเลือกตั้งนายก อบจ.อุบลราชธานีและสมาชิกสภา อบจ.อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2563 และการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวต่อเหตุการณ์ทางการเมืองสูง มีเหตุการณ์ต่อสู้เคลื่อนไหวทางการเมืองมาอย่างยาวนาน อาทิ กรณีการเคลื่อนไหวของกลุ่มเสื้อแดง การแข่งขันของพรรคการเมืองกลุ่มต่าง ๆ อย่างดุเดือดสูสีโดยเฉพาะพรรคเพื่อไทย พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคพลังประชารัฐ

ยิ่งกว่านั้น การเมืองท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี โดยเฉพาะกลุ่มการเมืองท้องถิ่นระดับเทศบาลนครอุบลราชธานี และองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า มีการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นมาอย่างยาวนาน จนกลายเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญแห่งหนึ่งของการศึกษาวิจัยการเมืองท้องถิ่นในประเทศไทย โดยเฉพาะปัญหาผู้มีอิทธิพลในการเมืองท้องถิ่น ปัญหาความรุนแรงในการแข่งขันต่อสู้ทางการเมือง เป็นต้น ขณะที่ภาคประชาสังคมเคยมีการจัดตั้งกลุ่มและองค์กรต่าง ๆ ในพื้นที่หลายกลุ่ม อาทิ กลุ่มเสื้อแดง กลุ่มสมัชชาคนจน หรือกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรต่าง ๆ จึงเป็นกรณีศึกษาที่สำคัญในการศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์การเมืองในระดับท้องถิ่น และเปรียบเทียบกับกรณีพื้นที่อื่น ๆ โดยมีคำถามในการศึกษาว่า การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีแนวโน้มเช่นเดียวกับการเลือกตั้งระดับชาติหรือไม่ พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนจะมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร และภายใต้กรอบกติกาใหม่ ข้อห้าม ข้อจำกัดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ผลของการเลือกตั้งยังจะยืนยันความเชื่อมั่นของระบบพรรคการเมือง หรือความเข้มแข็งของพรรคการเมืองบางพรรค หรือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นกับระดับชาติมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน รวมทั้งผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ว่าผู้สมัคร/พรรคการเมืองมีปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ระเบียบวิธีการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเครื่องมือสำคัญ ได้แก่

ศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ

ศึกษาจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 จากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ข้อมูลข่าวสารจากสื่อออนไลน์ และเอกสารงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

โดยการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี รายที่ 1 (สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564) และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี รายที่ 2 (สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2564) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2564) ที่ปรึกษานายก อบจ.อุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2565) เป็นต้น

ระยะเวลาการศึกษา

ดำเนินการศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง นับตั้งแต่ช่วงก่อนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 จนถึงวันที่คณะกรรมการเลือกตั้งประกาศรับรองผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประกอบด้วย แนวคิดที่ใช้อธิบายการเมืองอีสาน แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักการเมือง และแนวคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์เพื่อนำมาอธิบายความสัมพันธ์ของกลุ่มที่มีส่วนในการสนับสนุนทางการเมือง และลักษณะเครือข่ายความสัมพันธ์ของนักการเมืองในจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัย

(1) พฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564

การนำเสนอ พฤติกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 กำหนดประเด็นในการนำเสนอที่สำคัญ 4 ประเด็นคือ (1) ความสนใจของประชาชนในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 (2) ข้อมูลเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้งเทศบาล จังหวัด

อุบลราชธานี (3) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และ (4) ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี

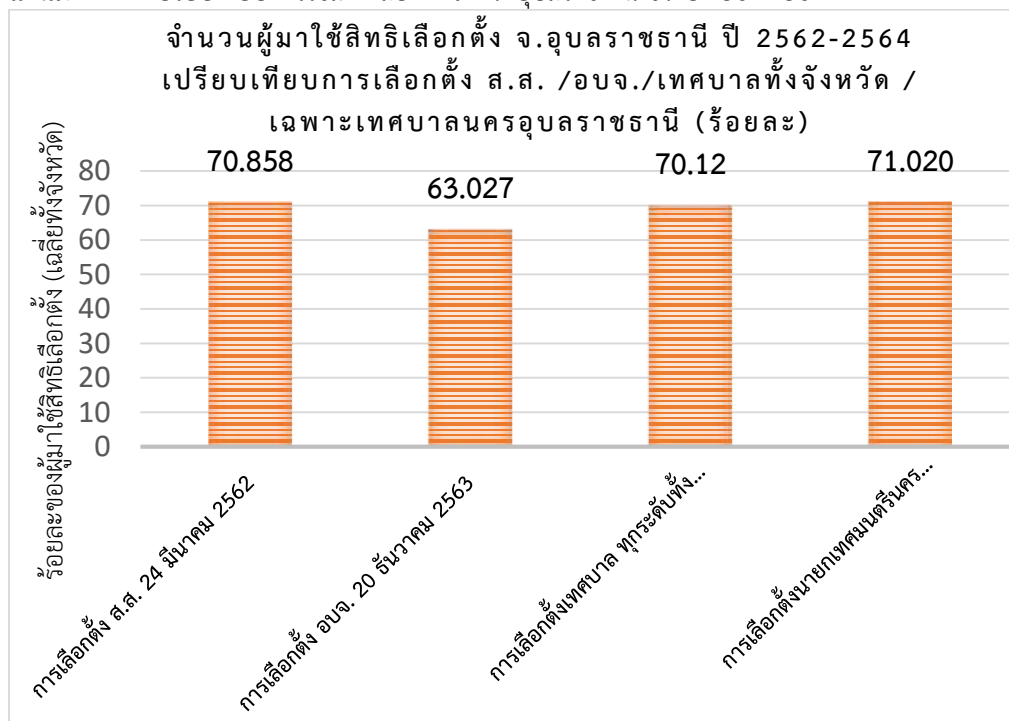
(1.1) ความสนใจของประชาชนในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดอุบลราชธานี มีการรับรู้ทางการเมืองและมีความตื่นตัวสนใจมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งในระดับสูง เฉพาะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด 54,676 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี จำนวน 38,832 คน คิดเป็นร้อยละ 71.02 แยกเป็นคะแนนบัตรดีเท่ากับ 36,040 ใบ ร้อยละ 92.81 มีบัตรไม่ประสงค์จะเลือกผู้ใด รวมกับจำนวนบัตรเสีย เท่ากับ 2,792 ใบ ร้อยละ 7.19 ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงปี 2562-2564 ประกอบด้วย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 24 มีนาคม 2562 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (อบจ.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 20 ธันวาคม 2563 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีทุกแห่งในจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 สรุปได้ว่า ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ (%) มากที่สุดเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งระดับอื่นๆ โดยจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเทศบาลนครอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 จำนวน 54,676 คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี จำนวน 38,832 คน คิดเป็นร้อยละ 71.02

รองลงมา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 24 มีนาคม 2562 พบว่า มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเฉลี่ยทั้งจังหวัด (แบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 10 เขต/ มีจำนวน ส.ส. 10 คน) คิดเป็นร้อยละ 70.858 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีทั้งจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 พบว่า มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเฉลี่ยทั้งจังหวัด ร้อยละ 70.12 ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (อบจ.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 20 ธันวาคม 2563 พบว่า มีจำนวนผู้มาใช้สิทธิเฉลี่ยทั้งจังหวัด ร้อยละ 63.027 โดยสรุปค่าเฉลี่ยการใช้สิทธิเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงปี 2562-2564 จากการเลือกตั้งทั้ง 3 ระดับ คือ (1) การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 24 มีนาคม 2562 (2) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ทั้งจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 และ (3) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (อบจ.) เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 20 ธันวาคม 2563 พบว่า มีค่าเฉลี่ยการใช้สิทธิเลือกตั้ง ร้อยละ 68.002 (รายละเอียดสรุปดังแผนภาพ 1 และ 2)

แผนภาพที่ 1 เปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงปี 2562-2564

แผนภาพที่ 2 เปรียบเทียบการใช้สิทธิเลือกตั้งจังหวัดอุบลราชธานี ช่วงปี 2562-2564

(1.2) ข้อมูลเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี และสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี

จากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 59 แห่ง เมื่อวันอาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดอุบลราชธานี ได้สรุปข้อมูลเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้งเทศบาล เมื่อวันพุธที่ 31 มีนาคม 2564 พบว่า มีเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้งเทศบาล จำนวนทั้งสิ้น 392 เรื่อง ดังนี้

- (1) การเลือกตั้งเทศบาลตำบล จำนวน 267 เรื่อง
- (2) การเลือกตั้งเทศบาลเมือง จำนวน 101 เรื่อง
- (3) การเลือกตั้งเทศบาลนคร จำนวน 24 เรื่อง

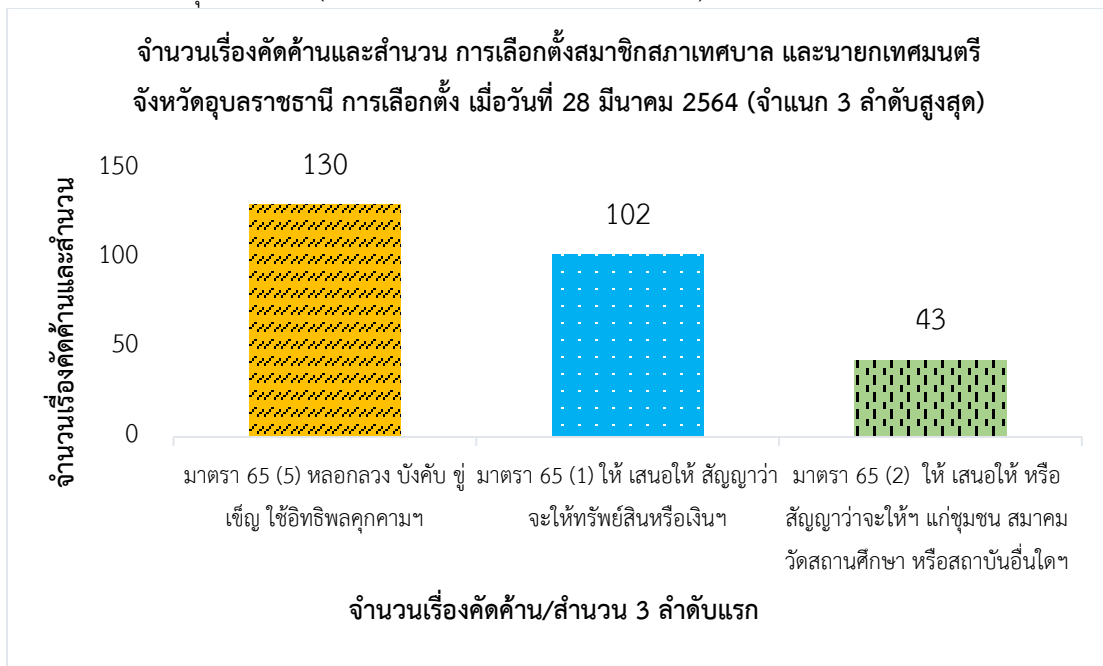
จำแนกเรื่องคัดค้านและสำนวนการเลือกตั้งเทศบาลตามฐานความผิดมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้ดังนี้

(1) ฐานความผิดหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด ตามมาตรา 65 (5) จำนวน 130 เรื่อง

(2) ฐานความผิดจัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด ตามมาตรา 65 (1) จำนวน 102 เรื่อง

(3) ฐานความผิดให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าจะโดยตรง หรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด ตามมาตรา 65 (2) จำนวน 43 เรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี, 2564) (รายละเอียดดังแผนภาพที่ 3)

แผนภาพที่ 3 จำนวนเรื่องคัดค้านและสำนวน การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) และนายกเทศมนตรี จ.อุบลราชธานี (การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564)

(1.3) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี

จากการศึกษาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีข้อค้นพบที่สำคัญดังนี้

ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี

การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ทั้งหมด 5 คน จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี รวมทั้งหมด 70 คน แยกเป็น

เขตเลือกตั้งที่ 1 มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 19 คน

เขตเลือกตั้งที่ 2 มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 16 คน

เขตเลือกตั้งที่ 3 มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 16 คน

เขตเลือกตั้งที่ 4 มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครอุบลราชธานี จำนวน 19 คน

ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี จังหวัดอุบลราชธานี

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 59 แห่ง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 แยกเป็น เทศบาลนครอุบลราชธานี 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง และเทศบาลตำบล 54 แห่ง จาก 22 อำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองอุบลราชธานี อ.ศรีเมืองใหม่ อ.โขงเจียม อ.เขื่องใน อ.เขมราฐ อ.เดชอุดม อ.นาจะหลวย อ.น้ำยืน อ.ตระการพืชผล อ.กุดข้าวปุ้น อ.ม่วงสามสิบ อ.ตาลชุม อ.โพธิ์ไทร อ.สำโรง อ.สิรินธร อ.นาเยีย อ.เหล่าเสือโก้ก อ.น้ำขุ่น อ.วารินชำราบ อ.พิบูลมังสาหาร อ.บุญศรี และ อ.สว่างวีระวงศ์ รวมจำนวนเทศบาลใน 22 อำเภอดังกล่าว 59 แห่ง ส่วนอีก 3 อำเภอ ประกอบด้วย อ.นาตาล อ.ดอนมดแดง และ อ.ทุ่งศรีอุดม เป็นอำเภอที่ไม่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาล โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

จำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ของเทศบาล จำนวน 59 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี แยกเป็น ผู้สมัครนายกเทศมนตรีทั้งหมด 142 คน

ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล เขต 1 จำนวน 680 คน

ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล เขต 2 จำนวน 678 คน

ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล เขต 3 จำนวน 67 คน

ผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาล เขต 4 จำนวน 19 คน

รวมจำนวน ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ของเทศบาล จำนวน 59 แห่ง ในจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด 1,586 คน

เฉพาะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ในวันประกาศรับสมัคร มีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีทั้งหมด 5 คน ประกอบด้วย

- หมายเลข 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล)
- หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล)
- หมายเลข 3 นายวิศรุต สวัสดิ์วร (กลุ่มนครอุบลก้าวหน้า)
- หมายเลข 4 นายสมเกียรติ นัยวิกุล (ขาดคุณสมบัติเนื่องจาก ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง)
- หมายเลข 5 นายสรารัฐ พุ่งสุข (กลุ่มนครอุบล ก้าวหน้า ก้าวไกล)

ในเบื้องต้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานี ประกาศให้ หมายเลข 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล) หมายเลข 3 นายวิศรุต สวัสดิ์วร (กลุ่มนครอุบลก้าวหน้า) และ หมายเลข 5 นายสรารัฐ พุ่งสุข (กลุ่มนครอุบล ก้าวหน้า ก้าวไกล) เป็นผู้มีความคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ส่วนหมายเลข 4 นายสมเกียรติ นัยวิกุล ขาดคุณสมบัติเนื่องจาก ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ต่อมา เกิดกรณีการร้องเรียนการขาดคุณสมบัติของผู้สมัครหมายเลข 3 นายวิศรุต สวัสดิ์วร (กลุ่มนครอุบลก้าวหน้า) ถูกยื่นคำร้องคัดค้านว่าไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (3) เพราะผู้ถูกคัดค้านเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

ส่งผลให้เหลือจำนวนผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 คน จากจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีในเบื้องต้น 5 คน โดยผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- หมายเลข 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล)
- หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล)
- หมายเลข 5 นายสรารัฐ พุ่งสุข (กลุ่มนครอุบล ก้าวหน้า ก้าวไกล)

จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเทศบาลนครอุบลราชธานี เมื่อวันที่อาทิตย์ ที่ 28 มีนาคม 2564 จำนวน 54,676 คน จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี

จำนวน 38,832 คน รวมคะแนน (บัตรดี) เท่ากับ 36,040 ใบ คิดเป็นร้อยละ 92.81 มีบัตรไม่ประสงค์จะเลือกผู้ใด รวมกับจำนวนบัตรเสีย เท่ากับ 2,792 ใบ คิดเป็นร้อยละ 7.19

แผนภาพที่ 4 ค่าร้อยละ (%) คะแนนผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี แยกเป็นเขตเลือกตั้ง

ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า ลำดับที่ 1 หมายเลข 1 นางสาวพิศยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) ชนะการเลือกตั้ง เหนือคู่แข่งสำคัญ คือ หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล)

ทั้งนี้ หมายเลข 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) ได้คะแนนรวมทั้ง
ทั้งหมด 20,551 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.92 แยกเป็นรายเขตเลือกตั้งได้ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1	ได้รับเลือกตั้ง	5,043	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 2	ได้รับเลือกตั้ง	4,925	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 3	ได้รับเลือกตั้ง	4,990	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 4	ได้รับเลือกตั้ง	5,593	คะแนน

ลำดับที่ 2 หมายเลข 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล) ได้คะแนนรวมทั้ง
ทั้งหมด 14,917 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 38.41 แยกเป็นรายเขตเลือกตั้งได้ดังนี้

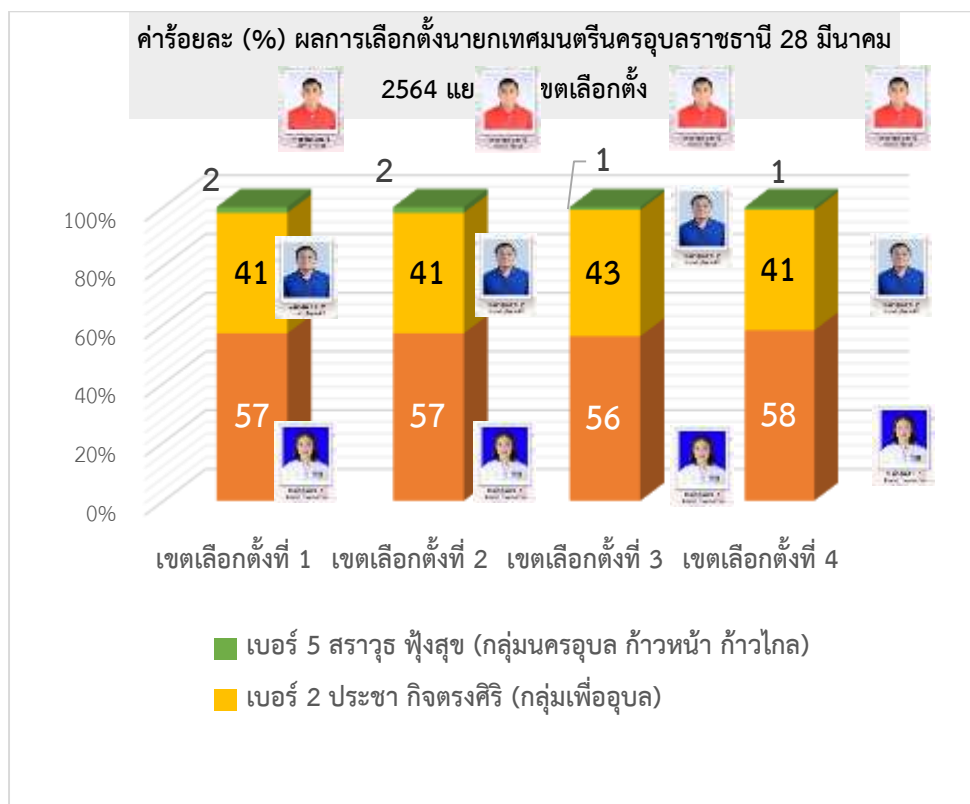
เขตเลือกตั้งที่ 1	ได้รับเลือกตั้ง	3,581	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 2	ได้รับเลือกตั้ง	3,567	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 3	ได้รับเลือกตั้ง	3,783	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 4	ได้รับเลือกตั้ง	3,986	คะแนน

ลำดับที่ 3 หมายเลข 5 นายสรารุร พุ่งสุข (กลุ่มนครอุบล ก้าวหน้า ก้าวไกล) ได้คะแนน
รวมทั้งหมด 572 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 1.47 แยกเป็นรายเขตเลือกตั้งได้ดังนี้

เขตเลือกตั้งที่ 1	ได้รับเลือกตั้ง	161	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 2	ได้รับเลือกตั้ง	158	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 3	ได้รับเลือกตั้ง	113	คะแนน
เขตเลือกตั้งที่ 4	ได้รับเลือกตั้ง	140	คะแนน (รายละเอียดดังตารางและ

แผนภาพ)

แผนภาพที่ 5 ค่าร้อยละ (%) คะแนนผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี แยกเป็นเขตเลือกตั้ง

* หมายเหตุ : จำนวนเปรียบเทียบเฉพาะคะแนนที่ทั้ง 3 เบอร์ได้รับ ไม่รวมคะแนนบัตรเสีย และคะแนนไม่ประสงค์เลือกผู้ใด ซึ่งมีทั้งหมด 2,792 ใบรวมกัน เท่ากับ 7.1899%

ภาพที่ 1 นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) หมายเลข 1 ปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้าย

ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย

ภาพที่ 2 นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล) หมายเลข 2 ปราศรัยใหญ่ครั้งสุดท้าย

ที่มา : ถ่ายภาพโดยผู้วิจัย

(1.4) ปัจจัยที่ทำให้ชนะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี

ข้อมูลจากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ได้แก่ ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี รายที่ 1 (สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564) และผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี รายที่ 2 (สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2564) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม

2564) ที่ปรึกษานายก อบจ.อุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2565) ได้สรุปปัจจัยที่ทำให้ นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) (หมายเลข 1) ชนะการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี นครอุบลราชธานี คือ

(1) **ทีมงานเครือข่ายของพรรค** ซึ่งพรรคเพื่อไทยชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยนายกันต์ กลับดินันท์ และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ก็พบว่า พรรคเพื่อไทย สามารถชนะการเลือกตั้ง 7 เขต จาก 10 เขต โดยเฉพาะเขต เลือกตั้งที่ 1 ในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี เป็นเขตพื้นที่ของสามีของนางสาวพิศทยา ไชยสงคราม คือ นาย วรสิทธิ์ กลับดินันท์ ซึ่งเป็น ส.ส. 3 สมัย (เคยสังกัดพรรคพลังประชาชน ก่อนเปลี่ยนมาเป็นพรรคเพื่อไทย มี ตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการการอุตสาหกรรมในสภาผู้แทนราษฎรไทย ชุดที่ 25)

สอดคล้องกับบทสัมภาษณ์ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ราย ที่ 1 (สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564) ให้ข้อมูลถึงบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“มองว่า ผู้ชนะการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี เพราะนโยบาย และความน่าเชื่อถือว่าผู้ชนะการเลือกตั้งสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาเดิมที่เคยเกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน สามารถ สร้างความเชื่อมั่น เข้ามาแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ก็พบว่า พรรคเพื่อไทย สามารถชนะการเลือกตั้ง 7 เขต จาก 10 เขต และก่อนหน้านั้น พรรคเพื่อไทยก็ชนะการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี โดยนายกันต์ กลับดินันท์ (หมายเลข 5) พรรคเพื่อไทย (อุบลราชธานี) อดีตนายก อบจ.สองสมัย (16 ธันวาคม 2540-2547) อดีต ส.ส. บัญชีรายชื่อพรรคเพื่อไทย

จากเดิมผู้บริหารมาจากคนละขั้ว จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ในการทำงาน ซึ่งประชาชนก็ คงมองเห็น แต่ถ้ามาจากพรรคเพื่อไทยซึ่งเป็นทีมเดียวกันหรือฝั่งเดียวกัน น่าจะทำให้การคุยหรือการ ประสานงานต่างๆ คล่องตัวมากขึ้น น่าจะเห็นความเปลี่ยนแปลงที่มากกว่าทุกๆ ครั้งที่ผ่านมา แต่ถ้าเป็น เป็นพรรคเพื่อไทย ความช่วยเหลือ การหารือ สามารถทำได้ง่าย เพราะมาจากทีมเดียวกัน และเห็นว่า ปัจจัย ส่วนบุคคลอย่างเดียวไม่พอ แต่ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่องพรรค ทีมงานเครือข่ายของพรรค ขึ้นอยู่กับนโยบาย และความน่าเชื่อถือว่าจะสามารถเข้ามาแก้ไขปัญหาให้ได้ จากเดิมผู้บริหารมาจากคนละขั้ว จะทำให้เกิด ปัญหาต่างๆ ในการทำงาน พยายามชูจุดเด่น ให้ชาวบ้านมั่นใจ จากประสบการณ์ที่ครอบครัวเป็นคนค้าขาย ทำธุรกิจ มีส่วนช่วยในการทำงาน การประสานงานต่างๆ โดยปัจจุบันผลงานก็เริ่มเป็นที่ประจักษ์”

(2) **ปัจจัยส่วนบุคคล การลงพื้นที่ของผู้สมัคร** ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2564) ที่ปรึกษานายก อบจ.อุบลราชธานีรายหนึ่ง (สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2565) สรุปว่า นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่ม เพื่อไทย นครอุบล) ได้เตรียมตัวสำหรับการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีมานาน แล้ว ทีมงานมีความพร้อม ขณะเดียวกันยังเป็นเขตพื้นที่ของนายวรสิทธิ์ กลับดินันท์ สมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร พรรคเพื่อไทย เขต 1 จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งนายวรสิทธิ์เป็นสามีของนางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองอุบลราชธานี (ยกเว้น ต.กระโสม ต.กุดลาด)) ส่วนคู่แข่ง คือ นาย ป. แม้ว่าจะเป็นรองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี แต่ในช่วงที่มีนางสาว ส. เป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีก็ไม่ค่อยมีผลงาน ขาดศักยภาพในการดึงงบประมาณจากส่วนกลางมาทำโครงการพัฒนาเมืองอุบลราชธานี ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ส่วนกรณีของการเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี โดยนายก พ. ที่ชนะการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี พบว่าได้เตรียมตัวมานาน ทีมงานมีความพร้อม ขณะที่สามีของนายก พ. เป็น ส.ส.เขต 1 พรรคเพื่อไทย (ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตเลือกตั้งด้วย) คู่แข่งจึงสู้ไม่ได้”

“ส่วนคู่แข่งคือ นาย ป. แม้ว่าจะเป็นรองนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี แต่ในช่วงที่มีนางสาว ส. เป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีก็ไม่ค่อยมีผลงาน ประชาชนรู้ว่าใครอยู่เบื้องหลังของผู้บริหาร เช่น นายก พ. นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี คือ นาย ก. ซึ่งเป็นรองหัวหน้าพรรค ผู้บริหารชุดเดิมเอาแต่เงินภาษี เงินงบประมาณมาพัฒนา (ซึ่งมีน้อย) แต่นาย ก. ดึงงบประมาณจากกรมโยธา มาพัฒนาเป็นสะพานข้ามแม่น้ำมูลแห่งที่ 2 ถนนเลาะริมมูลซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ที่จะทะลุออกห้วยวังนอง จึงสู้กันยาก นอกจากนั้น การบริหารจัดการก็ต่างกัน...”

“ตอนที่ นางสาว ส. ชนะการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2556 เหนือนาง ร. ภரியานาย ก. รองหัวหน้าพรรค... ที่บริหารเทศบาลนครอุบลราชธานีมาหลายสมัย เป็นเพราะฝั่งนาง ร. ได้รับการสนับสนุนโดยนาย ก. เพียงฝ่ายเดียว ขณะที่คู่แข่งนางสาว ส. ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายกลุ่ม อาทิ นาย ช. อดีตรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นชาวอุบลราชธานี กลุ่มตระกูล “ค.” อดีตรัฐมนตรีจากพรรคชาติพัฒนาเพื่อแผ่นดิน นาย พ. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี (ในสมัยนั้น) นาย ว. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคประชาธิปัตย์ นาย อ. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสัดส่วนพรรคไทยรักไทย เป็นต้น โดยในสมัยนั้น ไม่มีใครรู้จักนายก อ. (นางสาว ส.)..”

(3) นโยบายของผู้สมัคร นโยบายที่มีความโดดเด่น ของนางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) หมายเลข 1 คือ การประสาน ส่งเสริม สนับสนุน โครงการทำถนนเลียบบนแม่น้ำมูล เป็นโครงการขนาดใหญ่ ใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก มีนโยบายในการประสานกับหน่วยงานส่วนกลาง แต่ถ้าเป็นโครงการขนาดเล็กลงมา เช่น โครงการปรับปรุงตลาดใหญ่ จะใช้งบประมาณจากเทศบาลนครอุบลราชธานีในการส่งเสริม และถ้าเป็นหน่วยงานอื่นๆ เช่น วัดวาอาราม จะสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนา โดยโครงการทำถนนเลียบบนแม่น้ำมูล จากถนนเลียงเมืองถึงอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง มีความกว้าง 14 เมตรตลอดสาย พุตบาทข้าง กว้างด้านละ 2 เมตร พุตบาทเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง จะมีความกว้าง 4 เมตร โดยเริ่มจากบ้านท่ากแห่ ถึงสะพานมูลน้อย บึงกาแซว วัดสุปฏิหาราม ทำน้ำตลาดใหญ่ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการ

ขณะที่นโยบายของคู่แข่ง คือ นายประชา กิจตรงศิริ (กลุ่มเพื่ออุบล) (หมายเลข 2) ไม่มีการนำเสนอโครงการขนาดใหญ่ นโยบายที่สำคัญได้แก่ “9 นโยบายเพื่ออุบล” ประกอบด้วย (1) เมืองแห่ง Event (2) Senior Care ดูแลผู้สูงอายุ (3) นครปลอดภัยทันสมัยน่าอยู่ (4) มุลน้อยสะอาด บ่อบำบัดน้ำเสีย ระยะที่ 2 (5) ปลดชุมชนแออัดทำบ้านมั่นคง (6) ศูนย์เยาวชน เทคโนโลยีสร้างสรรค์ธุรกิจยุค Digital มีพื้นที่ Co-Working Space พื้นที่สำหรับการสร้างสรรค์ ประชาชนทุกเพศทุกวัย (7) ยากเรียนต้องได้เรียน ภาษาด่วน ปลอดภัยด้วย (8) ศูนย์สนับสนุนกายอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุน กายอุปกรณ์ บริการอุปกรณ์ ช่วยเหลือทางการแพทย์ให้กับผู้ป่วยที่ประสบปัญหา และ (9) ปลุกเมืองเก่าสร้างเทศกาลใหม่

(4) การจ่ายเงินซื้อเสียง และปัจจัยอื่นๆ

ข้อมูลจากการลงพื้นที่ติดตามการเลือกตั้ง พบว่า ในช่วงก่อนวันเลือกตั้งมีการจ่ายเงินซื้อเสียงกันอย่างแพร่หลาย โดยในการเลือกตั้งนายกเทศบาลนคร (ทน.) อุบลราชธานี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 พบว่า มีการแจกเงินซื้อเสียงตั้งแต่ 500-1,000 บาท

นอกจากนั้น ในด้านปัจจัยอื่นๆ ยังพบว่า เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมือง บริบทแวดล้อมทางการเมืองทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ในการเลือกตั้งครั้งนี้ คู่แข่งหรือฝั่งตรงข้ามของกลุ่มเพื่อไทย นครอุบล ไม่ได้รวมกลุ่มกันอย่างเข้มแข็งเพื่อต่อสู้ให้ชนะการเลือกตั้ง กล่าวคือ สมัยที่นางสาว ส. ชนะการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2556 เหนือนาง ร. ภரியานาย ก. รองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ที่บริหารเทศบาลนครอุบลราชธานีมาหลายสมัย เป็นเพราะฝั่งนาง ร. ได้รับการสนับสนุนโดยนาย ก. เพียงฝ่ายเดียว ขณะที่คู่แข่งนางสาว ส. ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากหลายกลุ่ม แต่ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี นาย ป. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มต่างๆ มากนัก ซึ่งมีความแตกต่างจากสมัยที่นางสาว ส. ชนะการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี เมื่อวันอาทิตย์ที่ 24 มีนาคม 2556 เป็นต้น

(2) ผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการสัมภาษณ์ ในประเด็นผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 จากกลุ่มฝ่ายผู้สมัครนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ ผู้สมัครนายก อบจ.อุบลราชธานี ผู้สมัครนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี รวมถึงทีมฝ่ายการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการลงสมัครรับเลือกตั้งและการหาเสียงเลือกตั้ง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์และความเป็นจริงในปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อห้ามในการหาเสียง การขาดคุณสมบัติเนื่องจากไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.อบจ.และนายก อบจ. การถูก กกต.มีคำสั่งให้ถอนชื่อ ฯลฯ อาทิ

กรณี หมายเลข 3 นายวิศรุต สวัสดิ์วร (กลุ่มนครอุบลก้าวหน้า) ถูก กกต.มีคำสั่งให้ถอนชื่อ

นายวิศรุต สวัสดิ์วร (กลุ่มนครอุบลก้าวหน้า) ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี หมายเลข 3 ถูกยื่นคำร้องคัดค้านว่าไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (3) เพราะผู้ถูกคัดค้านเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

โดย คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ 210/2564 วันจันทร์ ที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564 เรื่อง การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องว่า นายวิศรุต สวัสดิ์วร ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี หมายเลข 3 ผู้ถูกคัดค้าน ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเนื่องจากเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (3) เพราะผู้ถูกคัดค้านเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นประจำจังหวัดอุบลราชธานี ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบกันแล้ว ได้ความว่า ผู้ร้องให้ถ้อยคำว่า ผู้ถูกคัดค้านเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการและผู้ถือหุ้นของห้างหุ้นส่วนจำกัด แอดพลัส ป้ายและสิ่งพิมพ์ ปรากฏรายละเอียดวัตถุประสงค์ ข้อ 27 ประกอบกิจการบริการทางด้านกฎหมาย ทางบัญชี ทางวิศวกรรม ทางสถาปัตยกรรม รวมทั้งกิจการโฆษณา และข้อ 38 ประกอบกิจการรับทำป้ายโฆษณา สิ่งสิ่งพิมพ์ พร้อมทั้งจำหน่ายป้ายขนาดใหญ่และอุปกรณ์ทำป้าย ซึ่งผู้ถูกคัดค้าน นายวิศรุต สวัสดิ์วร ให้ถ้อยคำว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด แอดพลัส ป้ายและสิ่งพิมพ์ ประกอบกิจการรับจ้างจัดทำป้ายไวเนล ป้ายตัวอักษร ตัดฉลุลาย นามบัตร ใบปลิว โบชัวร์ สติกเกอร์ สลากสินค้า ตราขาย และป้ายตกแต่งทั่วไป จากการตรวจสอบแบบนำเสนองบการเงิน (แบบ ส.บข.3) รอบบัญชีสิ้นสุด พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2563 ระบุประเภทธุรกิจว่า ประกอบกิจการรับทำป้ายโฆษณา สิ่งสิ่งพิมพ์ มีรายได้ออตราร้อยละ 100 ของรายได้รวม และหมายเหตุประกอบงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชี พ.ศ. 2560 ถึง พ.ศ. 2563 ระบุว่า ประกอบกิจการรับทำป้ายโฆษณาและสิ่งสิ่งพิมพ์ ซึ่งข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด แอดพลัส ป้ายและสิ่งพิมพ์ ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ และผู้ถูกคัดค้าน คือ นายวิศรุต สวัสดิ์วร เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใดๆ ในวันสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ถูกคัดค้านจึงเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มาตรา 50 (3)

จึงมีคำสั่งให้ถอนชื่อนายวิศรุต สวัสดิ์วร ออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (ลงนามโดยศาสตราจารย์สันตติ ศิริอนันต์ไพบูลย์ กรรมการการเลือกตั้ง ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2564)

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผล การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) และผลกระทบการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 นำงานศึกษาของ เวียงรัฐ เนติโพธิ์ (2565) เรื่อง “อุปถัมภ์ ค้าใคร : การเลือกตั้งไทยกับประชาธิปไตยก้าวถอยหลัง” และงานของผู้วิจัย ประเทือง ม่วงอ่อน (2563) การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดอุบลราชธานี มาอภิปราย เสนอมุมมองเพื่อเปรียบเทียบข้อค้นพบที่แตกต่างไปดังนี้

งานศึกษาของ เวียงรัฐ เนติโพธิ์ (2565) มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้ โดยค้นพบว่า รัฐบาล คสช. มีความพยายามที่จะหยุดยั้งประชาธิปไตยด้วยการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แข่งขันประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยการสลายการเมืองท้องถิ่น ซึ่งมีทั้งการตรวจสอบ เรียกร้องการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากไปปรับทัศนคติตามคำสั่งของ คสช. การชะลอการเลือกตั้ง อบต. ออกไปก่อนเพื่อซื้อเวลาให้ คสช. เข้ามาปูทางและสร้างเครือข่ายสำหรับการปกครองส่วนท้องถิ่น

เวียงรัฐ เนติโพธิ์ (2565) สรุปบางตอนว่า ตัวกระบวนการการเลือกตั้งเองก็เป็นเครื่องมือสำคัญที่ คสช. ใช้เพื่อทำลายสถาบันทางการเมืองและทำให้ คสช. รักษาอำนาจของตนเองไว้ได้ ในช่วงของการเข้าสู่การเลือกตั้งนั้น คสช. ใช้กลไกการบีบบังคับเพื่อตั้งทั้งผู้ที่มีอิทธิพลและนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามาอยู่ใต้ปีกของพรรคพลังประชารัฐ โดยการยื่นข้อเสนอที่ไม่อาจปฏิเสธได้แก่เหล่าผู้มีอิทธิพลที่มีชนกิตติหลังแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์และการช่วยเหลือด้านคดีเพื่อให้เหล่าผู้มีอิทธิพลและนักการเมืองที่มีฐานเสียงเดิมของตนย้ายเข้ามาสังกัดพรรคพลังประชารัฐ หรือการใช้เงื่อนไขตรวจสอบนักการเมืองท้องถิ่นใน อบต. เพื่อให้คนเหล่านั้นหันมาสนับสนุนและทำหน้าที่เสมือนหัวคะแนนให้แก่ผู้สมัครพรรคพลังประชารัฐ ต่อมา คสช. ก็เริ่มปฏิบัติการสกัดกั้นนักการเมืองท้องถิ่นและสร้างอุปสรรคขัดขวางมากมายในการหาเสียงเลือกตั้ง ผู้สมัครหลายคนถูกบุคคลที่คาดว่าจะเป็นคนของ คสช. ตามติดและตามจับตามองเพื่อกดดันให้เกิดความหวาดกลัว ไม่กล้าละเมิดกฎหมายในการหาเสียง และใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งในการดำเนินคดีต่อผู้สมัคร รวมไปถึงการไม่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สมัครคนอื่นๆ ในการหาเสียงเลือกตั้ง

ขณะที่การศึกษาพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564) มีข้อค้นพบว่า แม้รัฐบาล คสช. จะมีความพยายามที่จะอุดหนุนระบอบประชาธิปไตยด้วยการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แข่งขันประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยการสลายการเมืองท้องถิ่น แต่ไม่สามารถสลายการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีได้ กล่าวคือ การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 20 ธันวาคม 2563 ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นายกานต์ กัลป์ตินันท์ (หมายเลข 5) พรรคเพื่อไทย (อุบลราชธานี) การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งวันที่ 28 มีนาคม 2564 ผู้ชนะการเลือกตั้ง คือ นางสาวพิศทยา ไชยสงคราม (กลุ่มเพื่อไทย นครอุบล) (หมายเลข 1) และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ก็พบว่า พรรคเพื่อไทย สามารถชนะการเลือกตั้ง 7 เขต จากทั้งหมด 10 เขต เป็นต้น ทั้งนี้กลุ่มการเมืองเหล่านี้ล้วนสังกัดและได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากนายเกรียง กัลป์ตินันท์ ซึ่งเป็นรองหัวหน้าพรรคเพื่อไทย ซึ่งนำไปสู่การตั้งคำถามว่า รัฐบาล คสช. สามารถที่จะหยุดยั้งประชาธิปไตยด้วยการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง แข่งขันประชาธิปไตยระดับท้องถิ่น โดยการสลาย

การเมืองท้องถิ่น จะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ทางการเมืองในเขตจังหวัดอุบลราชธานีและจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้หรือไม่ หรือการสลายการเมืองท้องถิ่นหรือกลุ่มการเมืองท้องถิ่นหรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น จะสามารถสลายได้เพียงชั่วคราวชั่วคราวเท่านั้น ท้ายที่สุด กลุ่มการเมืองที่มีความเข้มแข็งเหล่านี้ก็จะกลับมาสร้างอิทธิพลทางการเมืองในเขตพื้นที่ของตนได้เช่นเดิม

ส่วนงานของผู้วิจัย ประเทือง ม่วงอ่อน (2563) การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดอุบลราชธานี ก็ได้ยืนยันข้อค้นพบจากงานดังกล่าว กล่าวคือ ค้นพบว่าปัจจัยหลักที่ส่งผลให้ชนะการเลือกตั้ง คือ (1) ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด นโยบายของพรรค อุดมการณ์ทางการเมือง(พรรคที่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา กับพรรคที่ไม่สนับสนุนพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) (2) ปัจจัยด้านการจ่ายเงินซื้อเสียง (3) ปัจจัยด้านตัวบุคคลตามลำดับ โดยพบหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สำคัญ คือ

ปัจจัยด้านพรรคที่สังกัด ข้อมูลจากการลงพื้นที่โดยการสำรวจพฤติกรรมในการเลือกตั้งผ่านการทำโพลสำรวจทั้ง 10 เขต มีข้อค้นพบที่สำคัญคือ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ชื่นชอบพรรคพลังประชารัฐ ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี มักจะเป็นผู้สูงวัย โดยมองว่าต้องการความสงบ ได้เงินบำตรสวัสดิการแห่งรัฐ คาดหวังให้ช่วยปลดหนี้ และเถื่อนที่ดินคืน ขณะที่วัยทำงานหรือวัยกลางคนส่วนใหญ่จะชื่นชอบพรรคเพื่อไทย เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในนโยบายทางด้านเศรษฐกิจ คาดหวังให้มาช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า รวมทั้งแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนอย่างจริงจัง และประชาชนส่วนใหญ่ไม่ชื่นชอบในระบอบเผด็จการทหาร โดยมองจะทำให้เศรษฐกิจตกต่ำ ค่าขายไม่ได้เหมือนเดิม ทำให้ไม่มีเงินใช้จ่ายและเป็นหนี้สิน

การจ่ายเงินซื้อเสียง การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ค้นพบว่า การเลือกตั้ง ส.ส.เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2562 การจ่ายเงินซื้อเสียงที่เหนือคู่แข่งเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถเป็นปัจจัยตัดสิน หรือเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นและเพียงพอ (Necessary and Sufficient Conditions ; NSC) ที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง ในจังหวัดอุบลราชธานีอีกต่อไป ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ศึกษา ค้นพบว่า ในการเลือกตั้งครั้งนี้ มีการจ่ายเงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลายโดยพรรคการเมืองกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในจังหวัดอุบลราชธานี โดยพบการใช้เงินซื้อเสียงอย่างแพร่หลาย (แบบปูพรม) เกือบทุกพื้นที่ของจังหวัด เฉลี่ยรายละ 200-500 บาท

โดยข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักการเมืองผู้ชนะการเลือกตั้ง ผู้สมัครการเลือกตั้ง และหัวหน้าคณะที่เกี่ยวข้องต่างสะท้อนความเห็นที่สอดคล้องกันว่า นับวันอิทธิพลของการจ่ายเงินซื้อเสียงในการเลือกตั้ง ส.ส.ในเขตจังหวัดอุบลราชธานีจะยิ่งลดความสำคัญลงเรื่อย ๆ โดยกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่วิเคราะห์ว่า ปัจจัยเรื่องเงินซื้อเสียงจะมีผลแค่เพียงร้อยละ 10-20 เท่านั้น

ปัจจัยตัวบุคคล ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักการเมืองผู้ชนะการเลือกตั้ง และผู้แพ้การเลือกตั้ง ยืนยันตรงกันว่า ปัจจัยตัวบุคคล การลงพื้นที่หาเสียงของผู้สมัคร ส.ส. ยังเป็นตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะชนะการเลือกตั้ง ทั้งนี้พบว่า การลงพื้นที่หาเสียง ส.ส.ของจังหวัดอุบลราชธานี ในการเลือกตั้งปี 2562 เกิดความไม่ยุติธรรมในการลงพื้นที่หาเสียงบางเขต กล่าว คือ หน่วยราชการบางแห่งไม่เปิดโอกาสให้บางพรรคการเมืองเข้าไปใช้สถานที่หาเสียงได้อย่างสะดวก พบได้จากข่าวการยกเลิกให้ใช้อาคารสถานที่ในการจัดปราศรัยหาเสียง การเอื้อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งบางพรรค พบกรณีการใช้กำลังเข้าตรวจค้นที่ทำการบางพรรคการเมือง และบ้าน

หวัคະແນສຳຄັນ ໃນເຂດເລືອກຕັ້ງທີ່ 5 ແລະ ເຂດເລືອກຕັ້ງທີ່ 7 ຂອງຈັງຫວັດອຸບຣາຊານີ ຂຽວວັນທີ່ 20-21 ມີນາຄມ 2562 ເປັນຕົ້ນ

ໂດຍຂັ້ນຕົ້ນດັ່ງກ່າວ ຍືນຍັນການສຶກສາພຸດທິກຣມການເລືອກຕັ້ງນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣ ອຸບຣາຊານີ (ໃນການເລືອກຕັ້ງວັນທີ່ 28 ມີນາຄມ 2564) ແລະການເລືອກຕັ້ງນາຍກອຸບຣາຊານີ ໃນການເລືອກຕັ້ງວັນທີ່ 20 ອັນວາຄມ 2563 ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ປັຈຈັຍທີ່ຮັກສາໃຫ້ຜູ້ເລືອກຕັ້ງມາຈາກ ປັຈຈັຍທີ່ມີອຸທິພົດທ່າອາດສິນໃຈເລືອກຕັ້ງມາເປັນອັນດັບຕ່າງໆ ຄື (1) ຕົວແປດ້ານຕົວບຸຄລ ການລຽ ພື້ນທີ່ເກາະສິງຂອງຜູ້ສັມຄຣ (2) ການຈ່າຍເງິນຊື້ເສິງ ແລະ (3) ປັຈຈັຍດ້ານພຣຣຕທີ່ສັງຄັດ ອຸດມກຣມທາງ ການເມືອງນາຍກຂອງພຣຣຕ ທີ່ມາຈາກເກາະສິງຂອງພຣຣຕ ພຣຣຕເພື່ອໄທ ເປັນຕົ້ນ

ກຣມການເລືອກຕັ້ງນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣອຸບຣາຊານີ ພົບວ່າ ນາງສາວພິທຍາ ໄຮຍສະຄຣາມ (ກຸ່ມ ເພື່ອໄທ ນຄຣອບຸລ) ໄດ້ເຕຣຍົມຕົວສຳຫຼັບການລຽມສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງເປັນນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣອຸບຣາຊານີມາ ນານແລ້ວ ທີ່ມາຈາກມີຄວາມພ້ອມ ພຣະເດຍວັນຍັງເປັນເຂດພື້ນທີ່ຂອງນາຍກວຣສິທິ ຄັລປິດິນນັ ສມາຊິກສາຜູ້ແທນຣາຊກຣ ພຣຣຕເພື່ອໄທ ເຂດ 1 ຈັງຫວັດອຸບຣາຊານີ ສິ່ງນາຍກວຣສິທິເປັນສາມີຂອງນາງສາວ ພິທຍາ ໄຮຍສະຄຣາມ

ຂໍສະເໜະ

ຈາກການສຶກສາພຸດທິກຣມການເລືອກຕັ້ງນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣອຸບຣາຊານີ (ໃນການເລືອກຕັ້ງວັນທີ່ 28 ມີນາຄມ 2564) ແລະຜົນກະທົບການເລືອກຕັ້ງຕາຍໄດ້ພຣະຣາຊບັນຍຸດທິການເລືອກຕັ້ງສມາຊິກສາທ່ອດິນ ຫຼືຜູ້ບຣິຫຣທ່ອດິນ ພ.ສ. 2562 ມີຂໍສະເໜະທີ່ສຳຄັນ ຄື ຕົວແປດ້ານຕົວບຸຄລ ທີ່ເປັນການກິດ ກັນຜູ້ສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງຕາຍໄດ້ພຣະຣາຊບັນຍຸດທິການເລືອກຕັ້ງສມາຊິກສາທ່ອດິນຫຼືຜູ້ບຣິຫຣທ່ອດິນ ພ.ສ. 2562 ໂດຍເພາະຂໍສະເໜະໃນການເກາະສິງ ການຂາດຄຸນສັມບັດເນື່ອງຈາກໄປໃຊ້ສິທິເລືອກຕັ້ງ ສ.ອບຈ.ແລະ ນາຍກ ອບຈ. ການຖືກ ກກຕ.ມີຄຳສັ່ງໃຫ້ຄອນຊີ ອາທິ ກຣມນາຍກວຣສິທິ ສວັສຕິວ (ກຸ່ມນຄຣອບຸລກ້າວນ້ຳ) ຜູ້ສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣອຸບຣາຊານີ ພາຍເລຂ 3 ຖືກຍືນຄຳຣັອດຕັດຄ້ານວ່າມີສິທິສັມຄຣຣັບ ເລືອກຕັ້ງເນື່ອງຈາກເປັນບຸຄລຜູ້ມີລັກຊະນະຕ້ອງຫ້າມໃຫ້ໃຊ້ສິທິສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງ ຕາມພຣະຣາຊບັນຍຸດທິການ ເລືອກຕັ້ງສມາຊິກສາທ່ອດິນຫຼືຜູ້ບຣິຫຣທ່ອດິນ ພ.ສ. 2562 ມາຕຣາ 50 (3) ເພາະຜູ້ຖືກຕັດຄ້ານເປັນ ເຈົ້າຂອງຫຼືຜູ້ຄືອຸທິນໃນກິຈການທັງສິດພິມພິມຫຼືສິດມວລຊນໃດໆ ໂດຍຜູ້ຖືກຕັດຄ້ານ ນາຍກວຣສິທິ ສວັສຕິວ ໃຫ້ ຄ້ອຍຄຳວ່າ ຫ້າງທັງສ່ວນຈຳກັດ ອາດພັດສ ປ້າຍແລະສິດພິມພິມ ປະກອບກິຈການຣັບຈຳຈັດທຳປ້າຍວິນິລ ປ້າຍ ຕົວອັກຊຣ ຕັດຊຸລາຍ ນາມບັຕ ໂບປລິວ ໂບຊັວ ສັດຕິກເກຣ ສລາກສິນຄ້າ ຕຣາຍາງ ແລະປ້າຍຕກແຕ່ງທັງໄປ ແຕ່ ຖືກຕີຄວາມວ່າ ເປັນເຈົ້າຂອງຫຼືຜູ້ຄືອຸທິນໃນກິຈການທັງສິດພິມພິມຫຼືສິດມວລຊນໃດໆ ໃນວັນສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງ ເປັນບຸຄລຜູ້ມີລັກຊະນະຕ້ອງຫ້າມໃຫ້ໃຊ້ສິທິສັມຄຣຣັບເລືອກຕັ້ງນາຍກເທສມນຕຣິນຄຣອຸບຣາຊານີ ຕາມ ພຣະຣາຊບັນຍຸດທິການເລືອກຕັ້ງສມາຊິກສາທ່ອດິນຫຼືຜູ້ບຣິຫຣທ່ອດິນ ພ.ສ. 2562 ມາຕຣາ 50 (3) ສິ່ງເປັນ ປຣະເດັນທີ່ຂາດຜົນສະຖານະສັມສຸນອຸ່ງແຈ້ມຂັດ ປຣາດຈາກຂໍສະເໜະ ຂັດແຍ້ງກັບເຈດຕະນາຣມມະຊາຍາມາຍ ຣັຊຣຣມນຸຍ ເປັນການປິດໂອກາດການມີສ່ວນຮ່ວມທາງການເມືອງຂອງປະຊາຊນຕາມຣະບອບປະຊາທິປະໄຕ

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กตัญญู แก้วหานาม, พิมพ์ลิขิต แก้วหานาม. (2563). ความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรในจังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารการเมืองการปกครอง. 10(3), 190-205. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/248813>
- นางสาว พ.. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี. สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2564.
- นางสาว ส.. ที่ปรึกษานายก อบจ.อุบลราชธานี. สัมภาษณ์, 1 ธันวาคม 2564.
- นาย ข.. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี. สัมภาษณ์, 10 ธันวาคม 2564.
- นาย ป.. ผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี. สัมภาษณ์, 6 ธันวาคม 2564.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2563). การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2562 จังหวัดอุบลราชธานี. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ประเทือง ม่วงอ่อน. (2563). การใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2560. วารสารการบริหารปกครอง. 9(1), 111-143. Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/242508>.
- เวียงรัฐ เนติโพธิ์. (2565). อุปถัมภ์ค้าใคร : การเลือกตั้งไทยกับประชาธิปไตยก้าวถอยหลัง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

Translated Thai References

- C.. Members of the House of Representatives in Ubon Ratchathani. **Interview**, 10 December 2021.
- P.. Candidates Mayor of Ubon Ratchathani City Municipality. **Interview**, 20 December 2021.
- P.. Candidates Mayor of Ubon Ratchathani City Municipality. **Interview**, 6 December 2021.
- Kaewhanam, K. ., & Kaewhanam, P. . (2020). **Movement and political behavior of candidates for the House of Representatives in Kalasin province** . Journal of Politics and Governance, 10(3), 190–205. Retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jopag/article/view/248813>
- Moung-On, P. (2020). **Political movement and voting behaviors of members of Thailand's House of Representatives in Ubon Ratchathani**. Bangkok : King Prajadhipok's Institute.
- Moung-On, P. (2020). **The Budget Spent for the Election of the MPs under the 2017 Constitution in Ubon Ratchathani**. *Governance Journal*, 9(1), 111–143.

Retrieved from <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/gjournal-ksu/article/view/242508>.

S.. Advisor to the Chief Executive of the PAO (Ubon Ratchathani). **Interview**, 1 December 2021.

Viengrat Nethipo. 2022. **Patron-Client : Electoral in Thailand and Order Era Democracy**. Bangkok : Matichon Book.